LES COVES PREHISTÒRIQUES DE SERINYÀ: PASSAT, PRESENT i FUTUR

El passat (la història) de la descoberta i de les excavacions dels importantíssims jaciments prehistòrics de la gran zona lacustre de Banyoles-Besalú és, a més a més d'esplèndid, fàcil de refer. El primer període, d'aquesta història, s'inaugura a l'últim terç del segle passat, quan un frare exclaustrat, Josep CATÀ, descobreix, en el terreny anomenat "Bora Gran d'en CARRERES" una bretxa amb ossos. Corria l'any 1866. Cinc anys més tard, Pere ALSIUS va extreure'n una bona quantitat d'útils lítics i ossis, deixats per "l'home primitiu" i del tot "semblants als que es trobaven en les coves de França". El 1881, ALSIUS i el paleontòleg francés M.E. HARLÉ realitzen una nova excavació, podent filiar-lo com un jaciment magdelanià. La segona època, iniciada entorn de la década dels anys 40 d'aquest segle, ve presidida per la decidida i sistemàtica activitat del Dr. J. M. COROMINES (descoberta de 17.000 peces de sílex a la Bora Gran, l'any 1930; excavacions del reclau Viver, l'any 1943, i de la Cova d'en Pau i del "cau dels conills" o Mollet I, del Reclau Viver, l'any 1947; descoberta de Pau II. l'any 1948; al llarg d'aquests anys, es sumen, al treball de COROMINES, els Drs. PERICOT i MALUQUER, avalant acadèmicament la importància de les coves de Serinyà. Importància que queda segellada en les publicacions del Prof. Henry de LUMLEY (1965, 1972), en els quals es consagra els jaciments de Serinyà com pertanyents al Paleolític Mitjà. El tercer període, inaugurat l'any 1972, està impulsat per l'ASSOCIACIÓ ARQUEOLÒGICA DE GIRONA. Membres d'aquesta recent fundada Associació, treballant conjuntament amb el Dr. COROMINES, del CENTRE D'ESTUDIS COMARCALS DE BANYOLES, descobreixen el jaciment de Mollet II i el de l'Arbreda. Un any més tard, H. de LUMLEY, desplaçat expressament, qualifica aquests jaciments -en concret "l'estratigrafia" de l'Arbreda- com un vertader "llibre obert" per a llegir i seguir l'evolució durant la glaciació WURM i els seus interglaciars. Durant aquesta etapa, del 1972 al 1979, els estudis de restes fòssils animals i humanes, de polen i útils, que ocupa a un bon nombre de prestigiosos estudiosos gironins i estrangers, fan de Serinyà una referència obligada i destacada en totes les publicacions científiques prehistòriques d'arreu del món. Per això hem dit, a l'inici d'aquesta EDITORIAL, que la recensió del passat de la recerca entorn dels jaciments de Serinyà era esplèndid i fàcil de relatar pel que fa a la seva vessant científica. I el mateix podem dir si hem de referir-nos al recolzament -del tot imprescindible- per part de l'estament polític-administratiu local, tant

pel que fa a la compra de terrenys com per les subvencions per a portar a terme les excavacions, la Diputació de Girona (presidida pel Sr. XUCLÀ i essen diputat de cultura el Sr. TARRÉS) vàren ésser extraordinàriament sensibles i efectives. El present és clar, també, però en comptes d'esplendorós és manifestament llastimòs. Mentre el nom de Serinyà figura en tot treball referent al Quaternari, al Paleolític, a l'Homo de Neaderthal i a l'Homo Sapiens, redactat en qualsevol idioma, les excavacions estan totalment abandonades (i del tot inacabades). Els jaciments han passat de la Diputació de Girona al Consell Comarcal. Però, ni per a la seva conservació ni per a noves campanyes d'excavació, no s'hi esmerça cap assignació. Tractant-se d'un conjunt únic a Europa, és del tot incomprensible aquest insensible abandó. No és pas d'estranyar, doncs, que destacats i prestigiosos prehistoriadors, que continuen visitant Serinyà, ens transmetin la mateixa i monòtona pregunta: "Per què no es continuen les excavacions de Serinyà?" Un mínim sentit de pudor i un fort desencís bloquegen tot intent de resposta.

Quin futur cal esperar per a les Coves prehistòriques de Serinyà? La resposta, entre nosaltres, és óbvia: aquell que les autoritats i propietaris actuals vulguin assignar-li.

És probable que, si adrecèssim la pregunta a un polític responsable, la resposta fos: "La seva rentabilitat (política, social i econòmica) és nul.la". (No tenim pas cap dubte que, pel que fa a rentabilitat cultural i científica, el signe positiu d'aquesta evaluació seria màxim). És cert això? o, pel contrari, és que no se sap treure rentabilitat (política, econòmica i social) a les Coves de Serinyà? La resposta ens la dòna, ben proper, l'exemple de Taltaüll, amb la seva cova de l'Aragó. Abans hi havia un únic i petit restaurant; ara n'hi ha set. La Cooperativa vinícola tenia treball en col.locar els seus fermentats; ara no dóna l'abast. El seu importantíssim Museu de Prehistòria s'autofinança i rep més de 100.00 visitants a l'any. En definitiva: un producte ben venut (rentabilitat culturals a part). Perquè no Serinyà?